



Werkgroep Behoud de Peel

Nieuwsbrief 31-12-'20

Onderzoeken aan brand in de Deurnese Peel

Na de brand in de Deurnese Peel van dit jaar zijn er drie onderzoeken uitgevoerd.

Via deze link zijn ze te verkrijgen: https://www.deurne.nl/home/onderzoek-brand-deurnese-peel_43766/

Drie onderzoeksrapporten

Het **eerste rapport** gaat over de vraag wat de oorzaak van de brand is geweest. De conclusie wordt getrokken dat menselijk handelen het meest waarschijnlijk is, maar of dit met opzet is gebeurd kan niet bewezen worden.

In het **tweede rapport** is beoordeeld of er sprake is geweest van voldoende (bestuurlijke) samenwerking om een onbeheersbare natuurbrand te voorkomen. Volgens het rapport was dit **niet** het geval.

In 2015 waren er op dit punt aanbevelingen gedaan:

- 1) Voor grote natuurgebieden in Noord-Brabant moet per gebied een samenwerkingsverband van de gemeente, de veiligheidsregio en de terreinbeheerder(s) -een 'driemanschap'- worden opgericht, met als taak een onbeheersbare natuurbrand te voorkomen.
- 2) De Commissaris van de Koning moet toezicht houden op het functioneren van deze driemanschappen en de samenwerking bevorderen.
- 3) Het belang van brandpreventie moet onderdeel zijn van het beleid van de daarbij betrokken instanties (verinnerlijking).

Ten aanzien van die drie punten heeft de onderzoekscommissie het volgende geconcludeerd:

- 1) In het driemanschap voor de Deurnese Peel is niet gesproken over de vraag hoe de natuurdoelstellingen, de inrichting van het gebied en het beheer daarvan zich verhouden tot brandpreventie en -bestrijding. Mede daardoor zijn knelpunten niet benoemd.
- 2) Er zijn door het driemanschap geen signalen afgegeven waar actie van de CdK op zou kunnen volgen.
- 3) Verinnerlijking van brandpreventie is vooral aan de orde waar het gaat om het natuurbeleid en moet plaatsvinden in een zo vroeg mogelijk stadium. Dat wil zeggen wanneer de doelstellingen voor het natuurgebied worden vastgesteld en vervolgens bij het nemen van inrichtingsmaatregelen en het beheer. Echter noch in het Natura2000-beheerplan, noch in het uitvoeringsproject Leegveld is aandacht geschonken aan het belang van brandpreventie en -bestrijding.

De onderzoekscommissie beveelt aan:

- de rol van het driemanschap te verbeteren betreffende taakopdracht, samenstelling, werkwijze en ondersteuning. Bij uitblijven van afdoende en tijdige rapportage vanuit het driemanschap moet de CdK optreden.



- het provinciaal natuurbeleid moet bij doelstellingen, plannen en projecten mede uitgaan van de noodzaak van brandpreventie en -bestrijding. Bestaand beleid moet waar nodig worden geactualiseerd. De gemeente moet bij vaststelling van ruimtelijke bestemmingen brandveiligheid betrekken. De terreinbeheerder moet het betrekken bij inrichting en beheer.
- de verdeling van verantwoordelijkheden voor brandpreventie en -bestrijding moet worden verduidelijkt. Bovendien moet worden onderzocht of bindende regels kunnen worden gesteld voor inrichting en beheer van natuurgebieden en wie die regels moet handhaven (provincie of gemeente).
- in kaart moet worden gebracht of de terreinbeheerders over voldoende financiële middelen beschikken voor brandpreventie en nablussen. Als dit niet het geval is, wordt aanbevolen hiervoor (provinciale) subsidie ter beschikking te stellen.

Het **derde rapport**, uitgevoerd door C. Stoof van de WUR, gaat over de relatie tussen natuurbeheer en brandveiligheid in de Deurnese Peel. (WBdP is bij dit onderzoek geraadpleegd.)

Samenvatting van dit rapport:

Op 20 april 2020 begon de brand in de Deurnese Peel. De brand verspreidde zich snel en besloeg uiteindelijk een gebied van 710 hectare.

De eerste fase, waarbij de brand zich bovengronds met vlammen verspreidde, duurde 3-4 dagen. Het smeulen van het onderliggende veen en de kleinere brandjes die steeds opnieuw opblaaiden duurde tot wel twee maanden.

De brand vond plaats in omstandigheden waarin een brand zich snel kon verspreiden: 1) de vegetatie was nog niet hersteld na de winter; 2) lage relatieve luchtvochtigheid ten tijde van een zeer groot neerslagtekort; 3) sterke wind. De combinatie van deze factoren zorgde ervoor dat brand zich snel kon verplaatsen in de droge begroeiing van pijpenstrootje en adelaarsvarens.

Vliegvlam veroorzaakte in de eerste uren al nieuwe ontstekingen aan de andere kant van het Kanaal van Deurne.

Het ondergronds smeulen van veen vond voornamelijk plaats in de hogere delen van het landschap, plus rondom boomwortels, maar ook op plekken waar het vuur zich tegen de wind in uitbreidde.

De beperkte hoeveelheid paden in het gebied bleek geen belemmering te zijn voor brandbestrijding. De wandelpaden zijn te klein voor groot materieel en de grote paden zijn vanwege de veenondergrond niet stevig genoeg. Een beperkte toegankelijkheid kan daarnaast bijdragen aan een lagere kans op natuurbrand, omdat verreweg de meeste branden door de mens zijn veroorzaakt (per ongeluk of expres). De bestrijding van de brand was volgens het rapport niet alleen een uitdaging vanwege de omgevingsfactoren, maar ook vanwege het lage niveau van voorbereiding voor dit type zeer lastige branden in Nederland. Innovatie van natuurbrandbeheer(sing) is essentieel om met dit soort branden om te gaan.

Het project Leegveld heeft als doel het grondwaterpeil in de Deurnese Peel te verhogen. Met computersimulaties is het brandrisico berekend voor de verwachte toekomstige vegetatiesamenstelling (minder pijpenstrootje, adelaarsvarens en bomen; meer heide en veenmos). Dit laat zien dat 'Leegveld' kan leiden tot een afname van het brandrisico (kleinere vlamlengtes en lagere verspreidingsnelheid). Daardoor zal een kleiner deel van het gebied branden op een manier die de capaciteit van de brandbestrijding te boven gaat, zowel in milde als in zeer lastige weersomstandigheden.

Geadviseerd wordt om begroeiing (bomen, varens en pijpenstrootje) strategisch te beheren, om te voorkomen dat dit zich als brandstof over de jaren opstapelt, plus om gebruik te maken van internationale inzichten voor nieuwe kennis en trainingen in natuurbrandbestrijding.



Het verbrande deel van het gebied